

Kaasrahanud
Euroopa Liit

ÖKOKAVAD TINGIMUSLIKKUS

LILIA KULLI 18.06.2025

ÖKOKAVAD

Ökokavad on üheaastased keskkonnatoetused:

- Keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM)
- Mahepõllumajandusliku taimakasvatuse toetus ja mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (MAHE, MAHEL)
- Ökoalade toetus (ÖKO)
- Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus (ÖST)
- Mesilaste korjeala toetus (MESI)

Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus ja mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus

Toetatav tegevus

- Mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatusega tegelemine 1 kalendriaasta (kohustuseaasta) jooksul
- Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetust antakse üksnes selle toetusõigusliku maa kohta, mille kohta antakse samal kohustuseaastal ka mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust.

Nõuded

- MAHE toetuse taotleja peab kogu kohustuseaasta jooksul mahepõllumajanduslikul maal täitma mahepõllumajandusliku taimekasvatuse nõudeid.
- MAHEL toetust antakse veiste, lammaste, kitsede, hobuste, sigade, küülikute, kodulindude või mesilasperede mahepõllumajanduslikult pidamise eest ühe kalendriaasta jooksul.
- MAHEL toetuse taotleja täidab kogu kohustuseaasta jooksul mahepõllumajanduslike loomade puhul mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõudeid.

Nõuded

Mahepõllumajandusele ülemineku korral antakse mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust:

- kuni kahel järjestikusel aastal arvestades ettevõtte esmakordsest mahetunnustuse saamisest;
- kuni kolmel järjestikusel kohustuseaastal taotlejale, kes kasvatab üksnes puuvilja- ja marjakultuure;
- taotlejale, kelle ettevõtte toetusõiguslikust maast on maksimaalselt 20% üleminekuaja läbinud;
- taotlejale, kes ei ole saanud MAK 2014-2020 alusel antavat MAH toetust.

Mahepõllumajandusega jätkamise korral antakse mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust taotlejale, kelle ettevõtte on kogu kohustuseaasta kestel mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud ja üleminekuaja läbinud.

Toetusõiguslik maa

Toetust antakse taotleja kasutatava mahepõllumajandusliku või mahepõllumajandusele ülemineku ajal oleva (mahepõllumajanduse registrisse kantud):

- kokku vähemalt ühe hektari suuruse põllumaa kohta, millel kasvatatakse põllukultuuri, kartulit, köögivilja, maasikat või ravim- või maitsetaimi;
- kokku vähemalt ühe hektari suuruse põldtunnustatud heinaseemnepõllu kohta;
- kokku vähemalt ühe hektari suuruse kuni kolmeaastase külvikorras oleva rohumaa kohta;
- kokku vähemalt ühe hektari suuruse põllumajandusmaa kohta, millel kasvatatakse puuvilja- või marjakultuuri;
- kokku vähemalt ühe hektari suuruse punktides 2 ja 3 nimetamata rohumaa kohta, mille iga hektari kohta on taotlejal mahepõllumajanduslikult peetavaid veiseid, hobuseid, lambaid või kitsi sellisel arvul, et loomkoormus hektari kohta on vähemalt 0,2 loomühikut;
- kuni ühe hektari suuruse punktides 2 ja 3 nimetamata rohumaa kohta, kui taotlejal on kohustuseaastal vähemalt viis mahepõllumajanduslikult peetavat mesilasperet

Nõuded

Toetust ei anta toetusõigusliku maa kohta järgnevatel juhtudel:

- maa, millel kasvatatakse puuvilja- ja marjakultuure kokku üle 70 hektaril;
- maa, mida on kohustuseaastal hoitud mustkesas või mis on jäetud sööti;
- maa, mille kohta antakse strateegiakava alusel antavat mesilaste korjeala toetust.

Nõuded

Rohumaa kohta, mis ei ole kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa ega põldtunnustatud heinaseemnepõld, antakse toetust:

- kui selle iga hektari kohta on mahepõllumajandusliku loomakasvatuse valdkonnas tunnustatud taotlejal sellisel arvul mahepõllumajanduslikult peetavaid **veiseid, hobuseid, lambaid ja kitsi**, et loomkoormus hektari kohta **on vähemalt 0,2 loomühikut**.

Nõuded

- Mahepõllumajandusele ülemineku korral peab taotleja või taotleja heaks tegutsev füüsiline isik, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises mahepõllumajandusliku tegevusega, osalema toetuse esmakordse taotlemise kalendriaasta 1. novembriks vähemalt kahel mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitusel, mis on korraldatud strateegiakava alusel antava teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi arendamise toetuse raames.
- Algkoolitustel ei pea osalema taotleja või taotleja heaks tegutsev füüsiline isik, kes on toetuse taotlemise aastale eelnenud viie kalendriaasta jooksul osalenud vähemalt kahel mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitusel või õppepäeval või mahepõllumajandusliku tootmise, töötlemise või turustamise täienduskoolitusel või õppepäeval.

Nõuded

Mahepõllumajanduslikult peetavate veiste, lammaste ja kitsede puhul võetakse rohumaa loomkoormuse arvutamisel aluseks:

- taotleja poolt kohustuseaastal peetavate loomade keskmine arv, kelle kohta on andmed kantud taotleja nimel põllumajandusloomade registrisse;
- hobuste puhul võetakse arvesse nende mahepõllumajanduse registrisse kantud loomade arv, keda peetakse taotleja poolt põllumajandusloomade registris registreeritud tegevuskohas.

Keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM)

Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse saamise nõuded

Toetus on avatud ka mahetootjatele, et

- ka neil oleks võimalus rakendada mahepõllumajandusliku tootmise kohustuslikele nõuetele lisaks täiendavaid põllumajanduskeskkonnale kasulikke praktikaid

Tähelepanu, KSM toetuse taotlemisel tuleb täita nõudeid, mida MAHE toetuse puhul ei nõuta:

- sertifitseeritud teraviljaseemne kasutamine
- mullaproovide võtmine,
- e-põlluraamatu pidamise kohustus,
- lämmastikubilansi koostamise nõue,
- viljavahelduse järgimine,
- liblikõieliste kasvatamise % (mahedal 20%)

Nõuded

- Põhitegevuse elluviimise nõudeid tuleb täita kohustuseaastal kogu põllumajandusliku majapidamise toetusõiguslikul põllumajandusmaal.
- Seda ka siis, kui taotletakse toetust vaid teatud osale põllumajandusmaast.
- KSM põhitegevuse nõudeid on 2025. aastal kokku 10

Nõuded

- Elektroonilise põlluraamatu pidamine
- Lämmastikubilansi koostamine (KSM toetuse taotleja peab põllumajandusmaa kohta, millel kasvatab põhikultuurina tali- või suvinisu ja millel kasutab lämmastikku sisaldavat väetist või kasvatab lämmastikku siduvat põllumajanduskultuuri, e-põlluraamatus pidama põllupõhist arvestust lämmastiku mulda viimise ja mullast väljaviimise kohta).
- Viljavaheldus ja liblikõieliste kultuuride kasvatamine
- Taotleja peab külvikorra või viljavahelduse nõudeid järgima nii, et:
 - teravilja ei kasvatata samal maal kauem kui kolmel järjestikusel aastal;
 - maasikat ei kasvatata samal maal kauem kui viiel järjestikusel aastal;
 - ristõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure ei kasvatata samal maal uuesti enne kolme aasta möödumist. (Sööti jäetud maa ja mustkesa, mida kasutatakse põllumajanduskultuuride vaheldusena, ei katkesta külvikorras teravilja, maasika ja ristõieliste järgnevust)

Nõuded

Liblikõielised

- Põllumaal tuleb liblikõieliste sugukonda kuuluvat põllumajanduskultuuri kasvatada vähemalt 15 protsendil põllumaast. Kui taotleja ettevõtte on mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud, tuleb kasvatada liblikõielisi vähemalt 20 protsendil põllumaast. Liblikõieliste osakaalu arvestatakse põllumajandusliku majapidamise kogu põllumaast, mis hõlmab ka sööti jäetud maad ja mustkesa, mille kohta toetust ei anta.

Sertifitseeritud teraviljaseemne kasutamine

- Taotleja peab kohustuseaastal eelneva kalendriaasta sügisesel ja kohustuseaasta kevadisel teraviljade külvipinnal põhikultuuri (vt ka põhikultuuri mõistet punktis 3.4.2.) külvisena kasutama kokku vähemalt 15 protsenti sertifitseeritud teraviljaseemet. Maisi ja sorgo külvipinda ning teravilja ja teiste põllumajanduskultuuride segu külvipinda ei loeta teraviljade kogupinna hulka ning sertifitseeritud seemnega külvatud teraviljade pinna hulka.

Nõuded

Mullaproovid

- Taotleja peab korraldama põllumajandusmaal, mille kohta ta KSM toetust taotleb, mullaproovide võtmise ning proovide saatmise mullaanalüüside tegemiseks mulla ja pinnase analüüsimiseks akrediteeritud laboratooriumisse hiljemalt kohustuseaasta 1. detsembriks.
- Mullaproovid tuleb võtta arvestusega, et iga kuni 5 hektari põllumajandusmaa kohta, mille kohta KSM toetust taotletakse, oleks võetud 1 proov, millest tuleb lasta määrata mulla happesus, taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi sisaldus
- Kui taotleja taotleb toetust aiakultuuri kasvatamise eest, korraldab ta mullaproovide võtmise arvestusega, et iga kuni 3 hektari põllumajandusmaa kohta, mille kohta ta aiakultuuri kasvatamise eest toetust taotleb, on võetud üks mullaproov, millest on lisaks mulla happesusele, mulla orgaanilise süsiniku sisaldusele, taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi sisaldusele võimalik määrata ka taimedele omastatava magneesiumi, kaltsiumi, vase, mangaani ja boori sisaldust.

Nõuded

Kohustuslik koolitus

- Taotleja või taotleja heaks tegutsev füüsiline isik, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, peab osalema kohustuseaasta 7. detsembriks vähemalt ühel KSM alasel koolitusel

Aiakultuuri teenindusala ja multši kasutamine

- Aiakultuuri teenindusala tuleb hoida rohukamaras. Maasikaridades tuleb kasutada multši. Multši tuleb kasutatada alates istandiku rajamisest ja see peab olema põllul kogu vegetatsiooniperioodi jooksul või kuni istandiku likvideerimiseni.
- Alates 2025. aastast peab KSM toetuse taotleja maasikaridades kasutatavast multšist tegema asukohapõhise foto ning kasutades mobiiliäppi Iva, esitama selle PRIAle

Nõuded

Feromoonpüünised ja mitmekesisust toetavad elemendid

- Maal, millel kasvatatakse viljapuid, tuleb hoida kohustuseaasta 1. maist kuni 31. augustini õunamähkuri, ploomimähkuri, õunakoi ja õunapuu-võrgendikoi avastamiseks feromoonpüüniseid. Feromoonpüünised peavad olema paigutatud tihedusega vähemalt üks püünis iga 0,3 hektari suuruse maa kohta, millel kasvatatakse viljapuid
- Maale, millel kasvatatakse viljapuid või marjapõõsaid, tuleb paigutada iga 0,3 hektari kohta vähemalt kaks järgmist elurikkust soodustavat elementi:
 - 1) putukate või lindude joogianum;
 - 2) kivikuhil, oksakuhil või vana kõdunev puunott;
 - 3) lindude pesakast, röövlindude istumiskoht;
 - 4) putukapesa;
 - 5) taru, milles peetakse mesilasi.

Lisategevused

2025. aastal

- Orgaanilise multši kasutamise lisategevus
- Haljasväetiskultuuri kasvatamise lisategevus
- Mitmeliigilise väikese põllu lisategevus
- Vahekultuuri kasvatamise lisategevus
- Happelise mulla lupjamise lisategevus

Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus

- Toetust antakse mitmekesise põllumajandusmaastiku, maastikuelementide ja looduslike alade säilitamise eest ühe kalendriaasta (*kohustuseaasta*) jooksul.
- Toetust antakse põllumaal asuva põllu kohta, mis on vähemalt 60 protsendi või vähemalt 90 protsendi ulatuses kaetud ökosüsteemiteenust võimaldavate maastikuelementide mõjualade ja looduslike alade mõjualadega.

Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus

- Põllumaal asuva põllu ökosüsteemiteenust võimaldavate maastikuelementide mõjualadega ja looduslike alade mõjualadega kaetuse arvutamisel arvestatakse mõjualade ulatust järgmiselt:
 - 1) puittaimedega maastikujoonelemendi mõjuala on 35 meetrit selle servast;
 - 2) pindalalise põllusaare mõjuala on 75 meetrit selle servast;
 - 3) punktelemendilise põllusaare mõjuala raadius on 35 meetrit;
 - 4) põllumaaga piirneva metsa mõjuala on 35 meetrit selle servast;
 - 5) kiviaia mõjuala on 35 meetrit selle servast;

Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus

- 6) põllumaaga piirneva pärandniidu ja inventeeritud väärtusliku püsirohumaa mõjuala on 300 meetrit selle servast;
- 7) põllumaaga piirneva kaitsealuse taimeliigi esinemisala ja punktobjekti mõjuala on 35 meetrit selle servast;
- 8) loodusliku vooluveekogu mõjuala on 45 meetrit selle servast;
- 9) laiema kui kahemeetrise kraavi mõjuala selle servast on meetrite arv, mis on võrdne kraavi maksimaalse meetrites väljendatud laiuse ja teguri 1,5 korrutisega.

Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus

Taotleja täidab kohustuseaasta jooksul järgmisi nõudeid:

- 1) kannab andmed põllumajandusliku tegevuse kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse;
- 2) täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded, kohustuslikud majandamisnõuded ning töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded ja tööandja kohustused”(TINGIMUSLIKKUSE NÕUDED)

Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus

(1) Toetuse minimaalne ja maksimaalne ühikumäär ühe hektari maa kohta on 20 eurot kuni 21 eurot, kui põllumaal asuv põld on kaetud vähemalt 60 protsendi ulatuses ökosüsteemiteenust võimaldavate maastikuelementide mõjualadega ja looduslike alade mõjualadega.

(2) Toetuse minimaalne ja maksimaalne ühikumäär ühe hektari maa kohta on 30 kuni 31 eurot, kui põllumaal asuv põld on kaetud vähemalt 90 protsendi ulatuses ökosüsteemiteenust võimaldavate maastikuelementide mõjualadega ja looduslike alade mõjualadega.

ÖKOALADE TOETUS

- ✓ **Toetust antakse põllumaa ja maastikuelementide aluse maa ökoalana määratlemise toetuse taotlemise kalendriaasta jooksul.**
- ✓ Eesmärk on toetada ja aidata kaasa elurikkuse, sh elupaikade ja maastike säilimisele, soodustades seda läbi keskkonnasäästlike majandamispraktikate kasutuselevõtu.
- ✓ Keskkonnasäästlike praktikate all peetakse silmas nii harimispraktikaid kui ka maastikuelemente.
- ✓ Ökoalade toetuse välja töötamisel on lähtutud sarnastest põhimõtetest ja põllumajanduspraktikatest nagu perioodil 2014-2020, kui sarnane nõue oli nn rohestamise all.

Ökoalade toetus

- Toetust antakse põllumaa ja maastikuelementide aluse maa ökoalana määratlemise ja tootmisest kõrvale jätmise eest toetuse taotlemise kalendriaasta (*kohustuseaasta*) jooksul.

Ökoalaks võib määrata:

- 1) sööti jäetud maa
- 2) haljaskesa haljasväetise mulda viimiseks ja selline haljaskesa, mille taimikusse külvatakse talivili;
- 3) rohumaariba alune maa;
- 4) maastikuelemendi alune maa;
- 5) lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride kasvuala

Haljaskesa

Kui taotleja määratleb ökoalana sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise mulda viimiseks ja sellise haljaskesa, mille taimikusse külvatakse põllumajanduskultuur, rohumaariba aluse maa või maastikuelemendi aluse maa,

- ei ole seal lubatud põllumajanduslik tegevus kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini.*
- Kui haljasväetise mulda viimise aastal külvatakse haljaskesale talivili või mille taimikusse külvatakse talivili, võib haljaskesa niita ja hekseldada enne 26. juulit.*

Sööti jäetud maa

- Sööti jäetud maa puhul on võimalik taotlejal määratleda ka näiteks lühiajaline rohumaa.
- Taotleja peab arvestama ÖKO toetuse saamiseks seatud tingimustega, muuhulgas peab vältima ebsoovitava taimestiku ulatuslikku levikut ning selliseid maid peab hooldama vähemalt üle aasta.
- Sööti jäetud maa ja rohumaariba aluse maa vanuse arvestus peatub ökoalaks märkimise aasta(te)l.

Nõuded toetusõiguslikule maale

N-siduvad põllumajanduskultuurid:

Sobilikud N-siduvad põllumajanduskultuurid on, kui *põllumaal kasvab kas*:

- *esparsett (Onobrychis Mill.), ristik (Trifolium spp.), lutsern (Medicago sativa, Medicago L.), mesikas (Melilotus Mill.), nõiahammas (Lotus corniculatus), vikk (Vicia spp.), hernes (Pisum spp.), aeduba (Phaseolus spp., vigna spp.), põlduba (Vicia faba) või sojauba (Glycine max L.);*
- N- siduvat põllumajanduskultuuri kasvatakse põllumaal puhaskultuurina või segus teiste põllumajanduskultuuridega, kui lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri osakaal taimikus on üle 50 protsendi;
- N-siduvat põllumajanduskultuuri ei tohi kasvatada veeseaduse §-s 118 sätestatud veekaitsevööndis.

Nõuded toetusõiguslikule maale

N-siduvad põllumajanduskultuurid:

Kui taotleja määratleb ökoalana lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri kasvuala, on seal lubatud põllumajanduslik tegevus järgmistel tingimustel:

- 1) põllumaad ei hekseldata kuni 25. juulini;
- 2) talivilja kasvatamise korral on see külvatud hiljemalt 15. oktoobriks;
- 3) põllumaad, millel ei kasvatata talivilja, ei künta sisse enne 15. oktoobrit ega kasutata seal muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise.

Toetuse saamise nõue:

Põllumajandusliku tegevuse piirangud:

- ✓ N-siduva põllumajanduskultuuri kasvuala ei kuulu mittetootlike alade hulka
- ✓ lubatud on niitmine ja siloks kogumine (seega lubatud on saagi koristus)
- ✓ Kui N-siduva põllumajanduskultuuriga põldu ei kuvata ökoalaks „Lämmastikku siduv põllumajanduskultuur“, siis vaata üle kattumine veekaitsevööndiga.

ÖKO toetuse puhul on taimekaitsevahendite kasutamise piirang kogu kohustusaasta jooksul, ehk 01.01 -31.12, seega kui sügisel soovitakse ökoalana määratletud alale külvata talivilja , ei tohi nimetatud alal taimekaitsevahendeid kasutada-sh ka puhitud seemet

Tingimuslikkus

<https://www.maheklubi.ee/upload/Editor/Tingimuslikkus-2025.pdf>

**TINGIMUSLIKKUS
JA SOTSIAALNE
TINGIMUSLIKKUS**

2025

Tingimuslikkus

- **Tingimuslikkuse nõudeid peavad järgima** põllumajandustootjad, kes taotlevad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027 alusel antavaid toetusi
- **Tingimuslikkuse nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja kõikide nende toetuste summat.**
- Tingimuslikkuse süsteem koosneb **maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuetest (HPK)** ning **kohustuslikest majandamisnõuetest (KM)**.

Tingimuslikkuse kontroll

- Tingimuslikkuse süsteemi raames kontrollitakse kohapeal vähemalt 1% toetuste taotlejaid.
- Kontrolle viivad läbi PRIA (HPK nõuded),
- Keskkonnaamet (KM keskkonnanõuded, HPK veekaitse nõuded)
- Põllumajandus- ja Toiduamet (KM toidu- ja söödaohutus, KM hormoonide kasutamine loomakasvatuses, KM loomade heaolu, KM taimekaitsevahendite kasutamine).
- Tööinspeksioon

Tingimuslikkuse kontroll

- Järelevalveasutused jätkavad oma tavapäraseid kontrolle ka tingimuslikkuse süsteemist eraldi.
- Kui tingimuslikkuse süsteemi rikkumine on tuvastatud muude kontrollimiste (väljaspool tingimuslikkuse süsteemi kontrollvalimit) käigus, lähevad ka need rikkumised toetuste määramisel ja maksmisel arvesse.
- Kõiki nõuete rikkumisi hindavad järelevalveasutused ühtse metoodika järgi hindamismatriksitega. Hindamisel lähtutakse kolmest kriteeriumist:
 - tõsidus,
 - ulatus,
 - püsivus.

HPK nõuded

- 1 Püsirohmaa säilitamine
- 2 Märg- ja turbaalade kaitse
- 3 Koristusjäätmete põletuskeeld
- 4 Puhverribade rajamine vooluveekogude äärde
- 5 Kaldega aladel piirangud mullaharimise võtetele
- 6 Talvine taimkate
- 7 Viljavaheldus
- 8 Maastikuelementide säilitamine, karuputkest teavitamine
- 9 Elupaikade ja liikide kaitse

Erisus

- **HKP 5,6,7,9** puhul annab Euroopa komisjon liikmesriikidel rohkem mänguruumi nõuete kehtestamiseks,
 - võimalus tuua sisse erisusi põhjendatud juhtudel.
 - Peab olema strateegiakavaga kooskõlas.
-
- **Kuni 10 ha** põllumajandusmaaga tootjatele vabastus tingimuslikkuse kontrollidest ja sanktsioonidest. Nõudeid peab siiski täitma

HPK 1 püsirohumaa säilitamine

- *Sarnaselt varasemate aastatega tuleb säilitada püsirohumade pindala, mille eesmärk on vältida rohumaa suuremahulist muutmist põllumaaks ning kaitsta ja säilitada olemasolevaid püsirohumaid.*
- Olulise muudatusena on võimalik edaspidi igal ajal **püsirohumaid asendada** tingimusel, et ülesharitava püsirohumaga võrdse pindala ulatuses asendatav püsirohumaa on selline maa, mis muutub püsirohumaks vanusega, ehk asendamise aastal on see rohumaa 6 aasta vanune
- *Asendamine pole siiski lubatud selliste maade osas, millele on eelnevalt määratud tagasi rajamise (TAR) kohustus ning mida taotleja peab säilitama kuni eelnimetatud maa muutub püsirohumaks.*
- Kui püsirohumaa või TAR antakse üle teisele põllumajandustootjale, läheb ülevõtjale üle ka püsirohumaa säilitamise kohustus
- Püsirohumaa rohukamara uuendamist ei loeta kasutusotstarbe muutmiseks ja see ei katkesta püsirohumaa vanuse arvestamisel aastate järgnevust.

HPK 2 märg- ja turbaalade kaitse

- Turvasmullaga põllumajandusmaal ei ole **lubatud künda ega freesida. Turvasmullaga põllumaal on lubatud künda ja freesida üks kord kolme aasta jooksul.** st kündmine ja freesimine on lubatud iga 2 aasta järel.
- *Turvasmullaga põllumajandusmaal on iga-aastaselt lubatud tegevus minimeeritud mullaharimine, st sisuliselt kõik harimistööd, mida ei tehta adra ega freesiga.*
- Turvasmullaga põllumajandusmaaks loetakse põld, millel on turvasmulla osatähtsus vähemalt 90 % (alates 2025.aastas 65%) ning turvasmullaga põld, mille kohta on põllumajandustootja võtnud „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027“ alusel antava turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetuse kohustuse.

HPK 6 talvise taimkatte nõue

- Põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast peab vähemalt 50 protsenti olema talvise taimkatte all.
- Kui põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast vähemalt 50 protsendil kasvatatakse köögivilja, kartulit, puuvilja, marjakultuuri, lilli, maitse- ja ravimtaimi ning istikuid, peab põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast vähemalt 30 protsenti olema talvise taimkatte all.
- Talviseks taimkatteks loetakse 1. novembrist kuni 31. märtsini põllumaal ja püsikultuuride alusel maal olevad põllumajanduskultuurid, sealhulgas vahekultuur, kõrretüü ja taimejäänused.
- Talvise taimkatte arvestusse lähevad mitmeaastased põllukultuurid (nt rohumaakultuurid), püsikultuurid (nt puuvilja- ja marjaaed), külvatud taliviljad, kõrretüü ja taimejäänused
- Ainult varist ei saa lugeda talviseks taimkatteks.

HPK 7 viljavaheldus

- Põllumajandusliku majapidamise põllumaal ei ole lubatud kasvatada samal põllul sama põhikultuuri üle kolme aasta.
- Põllumajandusliku majapidamise põllumaast 50 protsendil ei ole lubatud kasvatada sama põhikultuuri kahel järjestikusel aastal, välja arvatud vahekultuuri kasvatamise korral ja kui tagatakse põhikultuuri vaheldumine vähemalt kolme aasta möödudes.
- Neid nõudeid ei kohaldata mitmeaastaste põllukultuuride, rohumaaakultuuride ja looduslike rohttaimede kasvatamise ning maa söötis või mustkesas hoidmise korral.
- Kui maad hoitakse põhikultuuri kasvuperioodi jooksul söötis või mustkesas, katkeb põllumajanduskultuuri järgnevus.
- Vahekultuuriks loetakse külvatud kultuuride kasvatamist kahe üksteisele järgneva vegetatsiooniperioodi põhikultuuride vahelisel ajal, või kultuuri, mis külvatakse allakülvina põhikultuurile

HPK 7 viljavaheldus

- *Talivilja ja suvivilja käsitatakse selle nõude raames eri põllumajanduskultuuridena, ehk suvinisu ja talinisu loetakse erinevateks põhikultuurideks.*
- *Mitmeaastased põllukultuurid on rabarber, artišokk, spargel, maapirn, mugullauk, maasikas, lilled, ravim- ja maitsetaimed*
- Nõudest on vabastatud põllumajandustootjad, kelle ettevõtte on:
 - mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud,
 - või kelle põllumajandusliku majapidamise põllumaa suurus on kuni 10 hektarit.
- Nõuet kontrollitakse põllumajandusmaa põhiselt mitte taotlejapõhiselt, st nõude järgimisel tuleb arvestada põllul varasematel aastatel kasvatatud kultuuridega.
- Kuna tingimuslikkuse süsteem rakendus 2023. aastast, siis nõude kontrollimisel võetakse arvesse kultuurid, mida on põllul kasvatatud alates 2023. aastast

HPK 8 maastikuelementide säilitamine

- *Maastikuelementide määratlemise ja kaitse eesmärk on säilitada maastiku ja looduskeskkonna mitmekesisust ja elurikkust.*
- **Maastikuelemendi kriteeriumitele vastav maastikuelement tuleb säilitada igal juhul, ka siis, kui taotleja ei ole sellest ise teada andnud või tingimuslikkuse ja nõuetele vastavuse küsimustikus märkinud, et tema valduses on maastikuelemente**
- **Maastikuelemendid arvatakse maksimaalse toetusõigusliku põllumassiivi hulka**
- *Maastikuelementide kaardikiht on lisatud PRIA põllumassiivide veebikaardile <https://kls.pria.ee/kaart/>, e-PRIA kasutajatele on see nähtav oma põllumassiivide kaardil.*
- ***Kui taotlejast sõltumatutel asjaoludel on toimunud maastikuelemendi rikkumine või eemaldamine, siis peab taotleja sellest kohe PRIAt teavitama.***
-

Kohustuslikud majandamisnõuded KM

Kohustuslikud majandamisnõuded põhinevad ELi direktiividel ja määrustel

- linnudirektiiv ja loodusdirektiiv;
 - põhjaveedirektiiv;
 - nitraadidirektiiv;
 - taimekaitsevahendite turule viimise direktiiv;
 - hormoonide kasutamise keelamise direktiiv;
 - toidu- ja söödaohutuse määrused;
 - põllumajandusloomade kaitse direktiivid
- ning on sätestatud Eesti õigusaktides.

Põhja- ja pinnavee kaitse (KM 1)

KM 1 Nõue 1:

- Veeloa kohustus on, kui:

1) võetakse pinnavett, sealhulgas jääd, enam kui 30 kuupmeetrit ööpäevas;

2) võetakse põhjavett rohkem kui 150 kuupmeetrit kuus või rohkem kui 10 kuupmeetrit ööpäevas

Nõue 2 Nõuded fosforiga väetamisele

- Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 25 kg fosforit aastas, sealhulgas fosfor, mis jääb loomade karjatamisel maale loomade väljaheidetega.
- Haritavale maale sõnnikuga antava fosfori kogust võib vajaduse korral suurendada või vähendada arvestusega, et jooksva viie aasta keskmisena antud fosfori kogus ei ületa 25 kg hektari kohta

Sotsiaalne tingimuslikkus

1. jaanuarist 2025. aastal seotakse pindala- ja loomatoetuste täies mahus saamine lisaks tingimuslikkuse nõuete täitmisele ka töö- ja tööhõivetingimuste ehk **sotsiaalse tingimuslikkuse** nõuete täitmisega.

Uue süsteemi eesmärgiks on ettevõtjate teadlikkuse tõstmine tööõiguse sätetest, kaitstes töötajate õigusi ning tagades seeläbi nii ettevõtjate kui töötajate heaolu.

Järelevalve läbiviimine ei erine tavapärasest kontrollimisest.

Osade õigusaktide nõuete täitmine on seotud sotsiaalse tingimuslikkuse nõuete täitmisega:

<https://agri.ee/tingimuslikkus>

- ✓ Töölepinguseadus
- ✓ Töötervishoiu ja tööohutuse seadus
- ✓ Töövahendile esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded

Töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded on Eestis tööandjatele kehtinud juba varem ning midagi uut juurde ei lisandu. Nõuete täitmist kontrollib Tööinspektsioon (TI) senise väljatöötatud töökorralduse alusel ning täiendavat kontrolli toetuste taotlemisega seoses ei tehta.

Sotsiaalne tingimuslikkus

- Kui Tööinspeksioon tuvastab oma tavapärase kontrolli raames töö- või tööhõivetingimustega seotud nõude rikkumise ettevõttel, kes taotleb pindalaja/või loomapõhiseid toetusi, teavitab ta sellest PRIAt.
- Sotsiaalse tingimuslikkuse nõuete rikkumiseks loetakse rikkumist hetkest, mil taotleja on saanud teadlikuks ettekirjutusest.
- Nõuete rikkumist hindab Tööinspeksioon ühtse metoodika järgi hindamismatriksitega. Hindamisel lähtutakse kolmest kriteeriumist: tõsidus, ulatus, püsivus. Samuti võetakse arvesse rikkumise korduvust.
- TI on arendamas tööelu infosüsteemi (TEIS) järelevalve mooduli juurde hindamismatriksit.
- Tööinspeksioon teeb oma tavapärast järelevalvet ja esitab selle tulemused PRIA-le. **Otsuse toetuse vähendamise kohta langetab siiski PRIA.**

Levinumad puudused põllumajanduses

Riskianalüüs

- Korraldamata
- Ei sisalda tegevuskava või tegevuskava on puudulik
- Tegevuskava aegunud
- Ei vasta tegelikkusele

Esmaabi

- Määramata esmaabiandja
- Esmaabikoolitus või täiendkoolitus korraldamata
- Tagamata esmaabivahendid
- Puuduvad nähtaval kohal esmaabi andmise juhised
- Hädaabinumber 112
- Esmaabiandja nimi ja telefoninumber

Töökeskkonna esindajad

- Puudub töökeskkonnaspetsialist
- Ei ole valitud töökeskkonnavolinikku
- Ei ole teavitatud TKS ja TKV andmetest TI

Tervisekontroll

- Tööle asumisest arvates
- Tööle asumisel nelja kuu jooksul
- Korduv tervisekontroll

Juhendamine, väljaõpe

- Ei ole piisavalt juhendatud
- Ei ole korraldatud ohutute tövõtete omandamiseks väljaõpet
- Registreerimata

Töö- ja puhkeaeg

- Töötaja ei saa tööpäeva sees puhkepausi einestamiseks ja puhkamiseks pärast 6-tunnist töötamist vähemalt 30 minutit
- Töö- ja puhkeaja nõuete eiramine

Isikukaitsevahendid (IKV), tööriietus

- Väljastamata
- Ei kasutata
- IKV väljastamisel ei arvestata ohtliku kemikaali ohutuskaardi andmeid

Keemilised

- Puuduvad ohtliku kemikaali ohutuskaardid
- Kemikaali pakendid märgistamata

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

AITÄH KUULAMAST !!!!!